

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Ποιότητας Ζωής

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ΝΟΜΟΣ 3094/2003 “Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις”, άρθρο 4, παράγραφος 6)

(Υπόθεση 20392/2001)

ΘΕΜΑ:

**ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΕΚΣΚΑΦΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
ΠΡΟΒΛΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ
ΛΙΜΝΗΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ**

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη : Γεωργία Γιαννακούρου

Ειδικοί Επιστήμονες:

Χρήστος Τσαϊτουρίδης, Νίκος Βίττης

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2004

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΣΥΝΟΨΗ - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

2. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

- A. Η κατασκευή αυθαιρέτης προβλήτας στο Διοσηλιό και οι παράνομες εκσκαφές στην Πολυκάρπη
- B. Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη και η επιβολή διοικητικών κυρώσεων από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες σε βάρος του Δήμου Μακεδνών
- Γ. Η αδράνεια των αρμοδίων υπηρεσιών ως προς την προώθηση της διαδικασίας κατεδάφισης της αυθαιρέτης προβλήτας

3. ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

- A. Η λίμνη ως προστατευόμενος τόπος και ειδικότερα ως περιοχή του δικτύου ΦΥΣΗ 2000
- B. Η προστασία του αιγιαλού της λίμνης
- Γ. Η ιδιαίτερη σημασία της κατάρτισης του οικείου Π.Δ. για την προστασία της λίμνης Καστοριάς

4. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

1. ΣΥΝΟΨΗ - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ο Συνήγορος του Πολίτη ερευνήσε την υπ.αριθμ. 20392/2001 αναφορά της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας σχετικά με εκτεταμένες αυθαίρετες εργασίες εκσκαφών - επιχωματώσεων και κατασκευής με επίχωση μεγάλης τοιμεντένιας (με αδρανή υλικά και οπλισμένο σκυρόδεμα) προβλήτας από το Δήμο Μακεδνών στην περιοχή της Πολυκάρπης και στην περιοχή του Λιμναίου Οικισμού στο Διοπηλιό, στη λίμνη της Καστοριάς. Κατά το χρονικό διάστημα που υποβλήθηκε η αναφορά (Δεκέμβριος 2001) εκτελούνταν εργασίες εκσκαφής καναλιών στην Πολυκάρπη και εργασίες κατασκευής πλατώματος στο Διοπηλιό, εντός του αιγιαλού και επί της λίμνης, από το Δήμο Μακεδνών, χωρίς να υφίσταται καμία έγκριση ή άδεια από αρμόδια τοπική ή περιφερειακή ή κεντρική υπηρεσία και χωρίς να έχει καν ληφθεί σχετική απόφαση του Δήμου.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, με τις αρχικές επιστολές του, κάλεσε τον οικείο Δήμο σε διακοπή εργασιών, υπογραμμίζοντας το νομικό καθεστώς της λίμνης ως προστατευόμενης περιοχής. Επίσης, τον Απρίλιο 2002 οργανώθηκε, με πρωτοβουλία της Αρχής, σύσκεψη σε χώρο της Ν.Α. Καστοριάς, με συμμετοχή των αρμοδίων υπηρεσιών της Ν.Α. Καστοριάς, της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και εκπροσώπων του Δήμου Μακεδνών. Κατά την αυτοψία που πραγματοποιήθηκε το ίδιο διάστημα από τους χειριστές της υπόθεσης, διαπιστώθηκε η ολοκλήρωση των παράνομων εργασιών στο Διοπηλιό, καθώς το μεγαλύτερο μέρος της προβλήτας είχε επιστρωθεί με μπετόν, ενώ στο χώρο της Πολυκάρπης διαπιστώθηκαν εκτεταμένες εκσκαφές και επιχωματώσεις.

Σε ανταπόκριση της διαμεσολάβησης της Αρχής, το αρμόδιο Δασαρχείο, η αρμόδια Διεύθυνση Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος και η αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία προέβησαν στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων (πρωτόκολλα αποβολής και πρόστιμα) σε βάρος του Δήμου Μακεδνών, ενώ και η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, μέσω των αρμοδίων οργάνων της, επισήμανε τον παράνομο χαρακτήρα των εν λόγω επεμβάσεων και απέρριψε τις ενστάσεις του Δήμου.

Ωστόσο, ο Δήμος Μακεδνών δεν συμμορφώθηκε προς τις υποδείξεις των αρμοδίων υπηρεσιών, αλλά αντιθέτως προχώρησε εντός του 2002 σε περαιτέρω αυθαίρετες ενέργειες, ειδικότερα στην περιφραξη του χώρου στο Διοσηλιό και την ανάρτηση πινακίδας περί δήθεν «ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης». Ενόψει των ενεργειών αυτών, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε, με το από 15.01.2003 έγγραφό του, από τον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών τον έλεγχο του πρώην Δημάρχου Μακεδνών, καθώς έκρινε ότι υφίστανται ισχυρές ενδείξεις τέλεσης αξιόποινων πράξεων.

Παρά την επιβολή των σχετικών κυρώσεων, διαπιστώθηκε ότι ούτε η Ν.Α. Καστοριάς, ούτε η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, προέβησαν στην έκδοση των αναγκαίων πράξεων για την κατεδάφιση αυθαίρετης κατασκευής στο Διοσηλιό, η οποία γειτνιάζει με τον νεολιθικό λιμναίο οικισμό Διοσηλιού, με συνέπεια να παραμένει και, βέβαια, να εντείνεται η περιβαλλοντική καταστροφή στην περιοχή. Με βάση τα παραπάνω και ιδίως τη διαπιστωθείσα αδράνεια των εν λόγω υπηρεσιών και την εντεινόμενη περιβαλλοντική υποβάθμιση μίας αυστηρά προστατευόμενης περιοχής, ο Συνήγορος του Πολίτη προχωρεί στην έκδοση του παρόντος Πορίσματος, βάσει του Ν.3094/2003 (άρθρο 4 παρ.6) και διατυπώνει προτάσεις προς τη Διοίκηση για την πλήρη αποκατάσταση της νομιμότητας.

2. ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Α. Η κατασκευή αυθαίρετης προβλήτας στο Διοσηλιό και οι παράνομες εκσκαφές στην Πολυκάρπη

Οι αυθαίρετες εργασίες κατασκευής προβλήτας στο Διοσηλιό διαπιστώθηκαν αρχικώς με το από 23.11.01 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και με το από 28.11.01 έγγραφο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. Καστοριάς. Με τα εν λόγω έγγραφα, ο Δήμος Μακεδνών εκλήθη να διακόψει *«αμέσως τις εργασίες ανέγερσης προβλήτας»* και τα *«εκτεταμένα μπάζωματα από θραυστό υλικό λατομείου»*, καθώς *«τέτοια έργα και παρεμβάσεις απαγορεύονται χωρίς την έγκριση της αρμόδιας Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΧΩΔΕ»*.

Στη συνέχεια, με το από 17.12.01 έγγραφο της Διεύθυνσης ΠΟΧΩΠΕ της Ν.Α. Καστοριάς, καταγράφηκαν οι αυθαίρετες κατασκευές στο Διοσηλιό και διατυπώθηκε η θέση ότι οι εν λόγω ενέργειες έγιναν «χωρίς τις απαιτούμενες εγκρίσεις και άδειες, αποτελούν παραβάσεις περιβαλλοντικών και πολεοδομικών διατάξεων και συμβάλλουν στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος της λίμνης». Επιπροσθέτως, η ΙΖ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, με το από 11.12.2001 έγγραφό της, ενημέρωσε την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία ότι «ο σχεδιασμός και η εκτέλεση του παραπάνω έργου [κατασκευή δρόμου και προβλήτας] έγιναν χωρίς ενημέρωση και έγκριση της Υπηρεσίας μας» και ότι «στην ευρεία ζώνη κατά μήκος της νότιας όχθης της λίμνης από την περιοχή της θέσης «Νησί» Διοσηλιού μέχρι το Μαυροχώρι εντοπίζονται κατάλοιπα προϊστορικών πασσαλόπηκτων κατασκευών».

Πράγματι, η κατασκευή της προβλήτας ξεκίνησε και τελικά ολοκληρώθηκε από την πλευρά του Δήμου χωρίς να υποβληθεί αίτηση για αδειοδότηση ή έγκριση από τις αρμόδιες τοπικές, περιφερειακές υπηρεσίες ή από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Πρόκειται δε για μια μεγάλη κατασκευή εντός της όχθης και της λίμνης, η οποία, όπως αναφέρεται στο από 17.11.01 ανωτέρω έγγραφο, «έχει την μορφή T» με τις εξής διαστάσεις ανά σκέλος: α) μήκος 150 μέτρα και πλάτος 11 μέτρα και β) μήκος 48 μέτρων και πλάτος 13 μέτρων. Το ύψος της επίχωσης υπολογίζεται σε 1,50 μέτρα. Είναι προφανής η βαρύτητα της καταστροφικής επέμβασης στο περιβάλλον της λίμνης, καθώς μεταβάλλεται βίαια η φυσική μορφολογία της και διαταράσσεται η οικολογική ισορροπία της περιοχής, η οποία μάλιστα είναι ιδιαίτερης οικολογικής σημασίας για παγκοσμίως απειλούμενα με εξαφάνιση είδη ορνιθοπανίδας.

Από την πλευρά του, ο Δήμος Μακεδνών με τα από 16.11.01, 17.01.02 και 31.01.02 έγγραφα του προς τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και αρχές έκανε λόγο για «προσωρινή ρίψη μικρών βράχων για τη συγκράτηση του πλοιαρίου» του Δήμου, λόγω πτώσης της στάθμης της λίμνης, για επιλογή της θέσης «από τεχνοκράτες ως το μοναδικό σημείο που είχε το απαιτούμενο βάθος για να μπορέσει να βγει το καράβι μας και να επισκευαστεί» και για «επίστρωση του προϋπάρχοντα διαδρόμου» με τοιμέντο, προκειμένου να γίνει η προσάραξη του πλοιαρίου. Έκτοτε, ο Δήμος δεν απάντησε στα μεταγενέστερα έγγραφα της Αρχής, ούτε κοινοποίησε σε αυτήν οποιοδήποτε άλλο σχετικό στοιχείο ή έγγραφο.

B. Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη και η επιβολή διοικητικών κυρώσεων από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες σε βάρος του Δήμου Μακεδνών

Με την πρώτη, από 05.01.2002, επιστολή του, ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμανε ότι οι κρίσιμες ενέργειες του Δήμου Μακεδνών επισύρουν ποινικές και άλλες κυρώσεις και ζήτησε «να διακοπούν άμεσα τυχόν σχετικές εργασίες εκσκαφής και μπαζώματος». Κατά την αυτοψία που διενεργήθηκε από τους επιστήμονες της Αρχής την 18^η και 19^η Απριλίου 2002, διαπιστώθηκε, με συγκριτική μελέτη των κρισίμων εγγράφων και του φωτογραφικού υλικού, ότι ο Δήμος, όπως αναφέρεται στο από 26.04.2002 έγγραφο της Αρχής, όχι μόνο δεν διέκοψε τις παράνομες εργασίες, αλλά ότι «η παράνομη προβλήτα ...έχει σε μεγάλο τμήμα της επιστρωθεί με μπετόν». Στην Πολυκάρπη «διαπιστώθηκε η εκτεταμένη εκσκαφή και συσσώρευση μεγάλου όγκου χωμάτων στο χώρο του αιγιαλού της λίμνης. Σε αμφότερες τις περιοχές υπάρχουν καλαμιώνες και θέσεις που βρίσκουν καταφύγιο πολλά είδη πουλιών, ορισμένα εκ των οποίων σπάνια».

Στη σύσκεψη που διοργανώθηκε στο Διοικητήριο του Νομού, με πρωτοβουλία της Αρχής, οι εκπρόσωποι των εμπλεκόμενων υπηρεσιών συμφώνησαν στην επιβολή των εκ του νόμου προβλεπομένων κυρώσεων και στην αναγκαιότητα αποκατάστασης των κρίσιμων περιοχών στην προτέρα κατάσταση. Ειδικότερα, η αρμόδια ΙΖ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων διευκρίνισε ότι η προβλήτα βρίσκεται πέραν των ορίων της ζώνης προστασίας του λιμναίου προϊστορικού οικισμού Διοπηλιού Καστοριάς, όπως έχει οριστεί με τις από 9.10.1971 και 2.10.1997 Υπουργικές Αποφάσεις. Άλλωστε, υπό το καθεστώς του προηγούμενου αρχαιολογικού νόμου (Ν.5351/32 & Π.Δ. 9/24.08.32), η Εφορεία δεν είχε την ευχέρεια να προβεί ή να ζητήσει την επιβολή κυρώσεων για την κατασκευή της προβλήτας.

Από την πλευρά τους, οι εκπρόσωποι του Δήμου επέμειναν στην αναγκαιότητα των ενεργειών και εργασιών και εκδήλωσαν την πρόθεση του Δήμου να ζητήσει τη «νομιμοποίηση» της προβλήτας, βάσει των διατάξεων του Ν.2971/2001 για τον αιγιαλό.

Με το από 26.04.2002 έγγραφό του, ο Συνήγορος του Πολίτη κάλεσε τις αρμόδιες υπηρεσίες να προχωρήσουν σε αυτοψίες και κυρώσεις, τόσο για τις εργασίες στην Πολυκάρπη, για τις οποίες δεν είχε γίνει επίσημη καταγραφή, όσο και σε ό,τι αφορά την παράνομη κατασκευή της προβλήτας. Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη συνέβαλλε αποφασιστικά στη διενέργεια νέων αυτοψιών και στην επιβολή περαιτέρω κυρώσεων από τις αρμόδιες νομαρχιακές και περιφερειακές υπηρεσίες σε βάρος του Δήμου Μακεδνών. Πρόκειται συγκεκριμένα για τις ακόλουθες ενέργειες και πράξεις:

- Την υπ.αριθμ.ΚΟ/278/26.02.2002 **Απόφαση Νομάρχη Καστοριάς για επιβολή προστίμου ύψους 14.000 ευρώ** στο Δήμο Μακεδνών για αυθαίρετη κατασκευή προβλήτας εντός της λίμνης Καστοριάς. Με την ίδια πράξη αποφασίστηκε η *«απομάκρυνση της κατασκευής»* και η *«αποκατάσταση περιβάλλοντα χώρο»*. *Οι εργασίες απομάκρυνσης της προβλήτας να ξεκινήσουν αμέσως μετά την επίδοση της παρούσας»*.
- Η Γενική Γραμματέας Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας απέρριψε, με την από 08.05.02 απόφασή της, την ένσταση του Δήμου κατά της απόφασης του Νομάρχη Καστοριάς. Στο σκεπτικό της απορριπτικής απόφασης επισημαίνεται ότι *«από τη μελέτη των σχετικών χαρτών...δεν υπήρχε παλαιότερα όχι μόνο βραχώδης αλλά ούτε και εμφανής χωμάτινη προβλήτα στο χώρο της παρόχθιας ζώνης του Διοπηλιού»*.
- Την από 17.07.02 **Απόφαση του Προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας Καστοριάς για την επιβολή προστίμου ύψους 10.000 ευρώ** σχετικά με την παράνομη κατασκευή προβλήτας *«εντός της όχθης, της παρόχθιας ζώνης και εντός της λίμνης Καστοριάς»*. Σύμφωνα με την πληροφόρηση της Αρχής από το ΥΠΕΧΩΔΕ, ο Δήμος Μακεδνών έχει καταβάλλει το ποσό του προστίμου που επέβαλε η Κτηματική Υπηρεσία, ωστόσο δεν έχει καταβάλλει το ποσό που αντιστοιχεί στο πρόστιμο του Νομάρχη Καστοριάς.
- Το από 13.03.03 **Πρωτόκολλο Κατεδάφισης Αυθαίρετων Κτισμάτων της Κτηματικής Υπηρεσίας Ν. Καστοριάς** σχετικά με την προβλήτα στο Διοπηλιό και το από 29.03.03 έγγραφο της ίδιας υπηρεσίας προς τη Γενική Γραμματέα Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με το οποίο ζητείται η εκτέλεση του Πρωτοκόλλου.

- Την μήνυση κατά του (πρώην) Δημάρχου Μακεδνών που υποβλήθηκε εντός του 2002 από την πλευρά της Διεύθυνσης Δασών Καστοριάς, βάσει του αρ.57 του ν.2637/98 για τα καταφύγια άγριας ζωής.
- Το ΥΠΕΧΩΔΕ, από την πλευρά του, διαπίστωσε το παράνομο των ενεργειών του Δήμου Μακεδνών με τα από 01.05.2002, 24.09.02, 01.04.03 έγγραφα της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, διευκρινίζοντας ότι «σύμφωνα με το Ν.3010/2002 αρθρ. 5 ο αιγιαλός, οι κοίτες ποταμών, ρεμάτων και χειμάρρων αποτελούν δημόσια κτήματα και οι οποιοσδήποτε εργασίες που εκτελούνται σε αυτά διέπονται από πολεοδομική νομοθεσία». Επίσης, η ίδια Διεύθυνση πληροφόρησε την Αρχή για την έγκριση της οικείας Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για την λίμνη και την εκπόνηση σχεδίου Π.Δ., σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ν.1650/86.

Ωστόσο, ο Δήμος Μακεδνών όχι μόνο δεν προχώρησε μέχρι το τέλος του 2003 σε ενέργειες συμμόρφωσης, αλλά αντίθετα προέβη σε περαιτέρω αυθαιρεσίες, όπως στην παράνομη «περίφραξη» του χώρου της προβλήτας και την τοποθέτηση επιγραφής περί «Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης» με την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας.

Με βάση τα παραπάνω και με δεδομένη τη συνέχιση των αυθαιρεσιών, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στον Εισαγγελέα Πρωτοδικών Καστοριάς και με το από 15.01.2003 έγγραφό του διαβίβασε στην αρμόδια εισαγγελική αρχή πλήρη φάκελο της υπόθεσης, θεωρώντας ότι «σε βάρος του πρώην Δημάρχου Μακεδνών προκύπτουν ισχυρές ενδείξεις για τέλεση αξιόποινης πράξης» και ότι «τίθεται ζήτημα εφαρμογής τουλάχιστον του άρθρου 28 του ν.1650/86 και του άρθρου 29 του ν.2971/01 περί των ποινικών κρώσεων σε βάρος εκείνων που υποβαθμίζουν το περιβάλλον και τον αιγιαλό με παράνομες πράξεις ή και παραλείψεις τους». Μέχρι την σύνταξη του παρόντος πορίσματος δεν έχει υπάρξει επίσημη ενημέρωση από την αρμόδια Εισαγγελία σχετικά με την έκβαση της παραπεμφθείσας υπόθεσης.

Γ. Η αδράνεια των αρμοδίων υπηρεσιών ως προς την προώθηση της διαδικασίας κατεδάφισης της αυθαιρέτης προβλήτας

Ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες της Ν.Α. Καστοριάς και της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, που έχουν την ευθύνη συνεργασίας για τη διαδικασία κατεδάφισης της προβλήτας, έχουν θέσει σε εκκρεμότητα για υπερβολικά μεγάλο χρονικό διάστημα τη σχετική διαδικασία, χωρίς ειδική αιτιολογία. Υπενθυμίζεται, ότι με το από 01.05.2002 έγγραφό της, η Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΧΩΔΕ απηύθυνε οδηγίες για την «εκπόνηση ειδικής μελέτης διερεύνησης της δυνατότητας απομάκρυνσης των έργων και της αποκατάστασης του λιμναίου του περιβάλλοντος» στο Διοικητικό και διευκρίνισε ότι «για την εξειδίκευση του περιεχομένου της μελέτης, η Υπηρεσία μας είναι στη διάθεσή σας», παρακάλεσε δε την Περιφέρεια, τη Ν.Α. Καστοριάς και ειδικά τη Δ.Τ.Υ. της Ν.Α. Καστοριάς «για τις άμεσες ενέργειές σας ώστε να διευθετηθεί κατάλληλα το σύνολο των θεμάτων που έχουν προκύψει στη περιοχή (αυθαιρέτες παρεμβάσεις)». Για τη σύνταξη της εν λόγω ειδικής μελέτης, η αρμόδια Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας, με το από 14.05.02 έγγραφό της (επικαλούμενη και το ανωτέρω έγγραφο του ΥΠΕΧΩΔΕ), απευθύνθηκε στο Νομάρχη Καστοριάς, τον οποίο κάλεσε ειδικότερα να διαθέσει την αναγκαία τεχνική υποστήριξη, μέσω της Τεχνικής Υπηρεσίας της Ν.Α. Καστοριάς, ώστε να αποκατασταθεί το περιβάλλον της θιγείας περιοχής. Η ίδια υπηρεσία, με το από 16.05.02 έγγραφό της προς την Κτηματική Υπηρεσία Καστοριάς, επισήμανε, μάλιστα, ότι η Κτηματική Υπηρεσία δεν έχει υποβάλλει «πρόταση για τον τρόπο κ.λ.π. κατεδάφισης των κατασκευών», όπως προβλέπεται στο άρθρο 27 παρ.6,7 του Ν.2971/2001. Μέχρι σήμερα, όμως, οι αρμόδιες υπηρεσίες της Ν.Α. Καστοριάς και της Περιφέρειας δεν έχουν προχωρήσει στη σύνταξη της εν λόγω μελέτης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε την από 20.06.2003 επιστολή προς τις αρμόδιες υπηρεσίες, υπογραμμίζοντας ιδίως την ανάγκη «σύνταξης και έκδοσης της μελέτης, με την οποία επιφορτίζεται η Ν.Α. Καστοριάς, για την απομάκρυνση των παρανόμως υφισταμένων έργων» στο Διοικητικό. Μέχρι σήμερα, ανταποκρίθηκαν στο εν λόγω έγγραφο η Κτηματική Υπηρεσία και η αρμόδια Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

Σε ό,τι αφορά τις επεμβάσεις στην Πολυκάρπη, η Κτηματική Υπηρεσία πληροφόρησε την Αρχή για τη διενέργεια αυτοψίας, μετά την οποία σταμάτησαν οι εργασίες, ενώ στη συνέχεια «λόγω της αύξησης του ύψους των υδάτων της λίμνης, όλη η περιοχή που γίνονται αυθαίρετες εκσκαφές καλύφθηκε από τα νερά της λίμνης Καστοριάς». Σε ό,τι αφορά τις εργασίες στο Διοπηλιό, η υπηρεσία επισήμανε, ότι με το από το 29.03.2003 έγγραφό της, ζήτησε την εκτέλεση του πρωτοκόλλου κατεδάφισης από το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. Η δε υπηρεσία της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας πληροφόρησε την Αρχή ότι πραγματοποίησε αυτοψία στο χώρο του Διοπηλιού και διαπίστωσε ότι «δεν έγινε μέχρι σήμερα αποκατάσταση του προσβεβλημένου τμήματος της όχθης της λίμνης Καστοριάς στη συγκεκριμένη περιοχή». Υπενθύμισε δε το από 14.05.2002 έγγραφο της αρμόδιας Γενικής Γραμματέως Περιφέρειας προς τη Τεχνική Υπηρεσία της Ν.Α. Καστοριάς, με το οποίο ζητήθηκε σχετική τεχνική υποστήριξη και τέλος, ενημέρωσε ότι «το ποινικό μέρος της υπόθεσης εκδικάζεται τον Ιανουάριο 2004 στα αρμόδια ... δικαστήρια».

Η αρμόδια Τεχνική Υπηρεσία της Ν.Α Καστοριάς δεν έχει απαντήσει μέχρι σήμερα στην Αρχή, αλλά ούτε και στο ΥΠΕΧΩΔΕ και στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, σχετικά με την πορεία σύνταξης της μελέτης. Η Διεύθυνση ΠΟΧΩΠΕ της Ν.Α. Καστοριάς απήντησε στη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ με το από 13.01.2003 έγγραφό της ότι «η απομάκρυνση της αυθαίρετης κατασκευής πρέπει να γίνει μετά από εκπόνηση ειδικής μελέτης εκτέλεσης του έργου και της αποκατάστασης του περιβάλλοντος. Αυτού του είδους μελέτη, από όσα γνωρίζουμε, θα έπρεπε να εκπονήσει η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α/σης Καστοριάς».

Τέλος, πρόσφατα κοινοποιήθηκε στο Συνήγορο του Πολίτη το από 17.11.03 έγγραφο της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων προς το Δήμο Μακεδνών, με το οποίο ζητείται από το Δήμο να εξετάσει «το ενδεχόμενο απομάκρυνσης ή εξωραϊσμού της προβλήτας», καθώς «πρέπει να αποφευχθεί οποιαδήποτε βλάβη στο περιβάλλον των αρχαιοτήτων». Σημειώνεται, πάντως, ότι η αναφορά σε «εξωραϊσμό» μιας καθ' όλα αυθαίρετης κατασκευής που υποβαθμίζει και καταστρέφει το τοπίο και τον υγρότοπο της λίμνης, δεν μπορεί να αποτελέσει νόμιμο έρεισμα για την περαιτέρω καθυστέρηση αποκατάστασης του χώρου και κατεδάφισης της κατασκευής.

3. ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Α. Η λίμνη ως προστατευόμενος τόπος και ειδικότερα ως περιοχή του δικτύου ΦΥΣΗ 2000

Ο Συνήγορος του Πολίτη υπογράμμισε, κατά την έρευνα της παρούσας υπόθεσης, το γεγονός ότι η λίμνη της Καστοριάς αποτελεί αυστηρά προστατευόμενη περιοχή, καθώς συνιστά οικοσύστημα εξέχουσας εθνικής και κοινοτικής σημασίας, τόπο με ξεχωριστά μορφολογικά και αισθητικά χαρακτηριστικά και επίσης παρουσιάζει ιδιαίτερο αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Συγκεκριμένα, η λίμνη είναι περιοχή ενταγμένη στον Εθνικό Κατάλογο των περιοχών του Δικτύου ΦΥΣΗ 2000 και επιπλέον έχει χαρακτηριστεί ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά της Ελλάδας - Ζώνη Ειδικής Προστασίας («Λίμνη Ορεστιάς, Καστοριάς GR 1320003»), βάσει των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 79/409/ΕΟΚ και σύμφωνα με τα οριζόμενα στις από 33318/30281/28.12.1998 ΚΥΑ και από 414985/1985 ΚΥΑ σχετικά με τον καθορισμό μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας και με τον καθορισμό μέτρων διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας, αντίστοιχα.

Επισημαίνεται, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 11 της από 28.12.98 ΚΥΑ, «*απαγορεύεται ...η βλάβη ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή των τόπων ανάπαυσης*» των ζωϊκών ειδών που διαβιούν στις περιοχές του Δικτύου NATURA 2000, ενώ, σύμφωνα με τα άρθρα 9, 10 και 13 της ίδιας ΚΥΑ, οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Υπουργείου Γεωργίας ασκούν εποπτεία και έλεγχο για την προστασία του τοπίου και τη διατήρηση της άγριας πανίδας και χλωρίδας των κρισίμων περιοχών.

Η λίμνη Καστοριάς έχει, επίσης, χαρακτηριστεί ως Τόπος Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, με την υπ.αριθμ.Α/Φ31/26036/2367/06.06.74 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, ενώ επιπροσθέτως έχει οριστεί ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής. Ειδικά, η περιοχή στο Δισπηλιό, δίπλα στην οποία βρίσκεται η προβλήτα, είναι ένας από τους σημαντικότερους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα, λόγω του προϊστορικού λιμναίου οικισμού που έχει εντοπιστεί και αναδειχθεί εκεί.

Μάλιστα, σύμφωνα με το από 15.01.86 Π.Δ. για την ΖΟΕ του Νομού Καστοριάς, η περιοχή, εντός της οποίας βρίσκεται η προβλήτα, εμπίπτει στην παρόχθια ζώνη που έχει οριστεί ως περιοχή προστασίας της φύσης και ειδικότερα σε υποζώνη προστασίας αρχαιολογικών χώρων. Όπως, μάλιστα, αναφέρεται στο εν λόγω Π.Δ. *«στις περιοχές κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων «Λιμναίου» της κοινότητας Διοσηλιού ...καθώς και σε ακτίνα 500μ. γύρω από αυτούς, η δόμηση ... επιτρέπεται μόνον κατόπιν προηγούμενης εγκρίσεως της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας»*. Τέλος, το Δασαρχείο Καστοριάς έχει ορίσει την κρίσιμη περιοχή ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Ν.2637/98. Είναι προφανές ότι η κατασκευή της προβλήτας έγινε κατά παράβαση όλων των ανωτέρω κανονιστικών διατάξεων, όπως και εκείνων του Ν.2971/01 για τον αιγιαλό (βλ. κατωτέρω υπό Β). Η κατεδάφιση της προβλήτας αποτελεί εκ του νόμου υποχρέωση των αρμοδίων υπηρεσιών, που προκύπτει επίσης από τις ανωτέρω κανονιστικές ρυθμίσεις για την προστασία της λίμνης ως σημαντικού οικοτόπου και αρχαιολογικού χώρου, όπως και από την εν γένει περιβαλλοντική νομοθεσία. Η εκ του νόμου προστασία των οικολογικών, των πολιτιστικών και των μορφολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής γεννά ισχυρές και αυστηρές κανονιστικές δεσμεύσεις για τη Διοίκηση, όπως προκύπτει και από τη σχετική νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Σύμφωνα με το Ν.1650/86 (άρθρο 18), η προστασία και διατήρηση των χαρακτηριστικών του τοπίου αποτελεί υποχρέωση της Διοίκησης, επιβάλλεται δε, όπως έχει κρίνει το Συμβούλιο της Επικρατείας, με την υπ.αριθμ.1182/96 απόφασή του, *«ειδική προστασία ...των εξαιρετικά ευπαθών οικοσυστημάτων, όπως είναι οι λίμνες και οι υδροβιότοποι. Στόχος της προστασίας αυτής αποτελεί η διατήρηση αναλλοίωτων στο διηνεκές των χαρακτηριστικών στοιχείων που συνθέτουν την φυσιογνωμία και την ιδιαιτερότητά των έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ποικιλομορφία του φυσικού περιβάλλοντος με τη διατήρηση διαφορετικών οικοσυστημάτων ...Οι ως άνω σκοποί επιτυγχάνονται με την απαγόρευση κάθε παρέμβασης που μπορεί να αλλοιώσει τα χαρακτηριστικά των εν λόγω ευπαθών οικοσυστημάτων...η απαγόρευση κάθε δραστηριότητας ή παρέμβασης που μπορεί να βλάψει τις περιοχές αυτές αποτελεί υποχρέωση της Διοικήσεως που απορρέει αποκλειστικά από το Σύνταγμα...»*.

Το ΣτΕ έχει, επίσης, ερμηνεύσει τις κανονιστικές δεσμεύσεις από την οδηγία 79/409/ΕΟΚ «περί διατηρήσεως των αγρίων πτηνών» σε σειρά αποφάσεων του. Ενδεικτικώς αναφέρεται η υπ.αριθμ. 366/93 απόφασή του, όπου κρίνεται ότι «*Τα Κράτη Μέλη υιοθετούν κατάλληλα μέτρα προς αποφυγήν της ρυπάνσεως ή της φθοράς των οικοτόπων και των ζωνών προστασίας ως επίσης και των επιζημιών δια τα πτηνά διαταράξεων όταν αυτά έχουν σημαντικής συνέπειας εν σχέσει προς τους αντικειμενικούς στόχους προστασίας των εν λόγω ειδών*». Κρίσιμη είναι και η υπ. αριθμ. 772/92 απόφαση του ΣτΕ σχετικά με την υποχρέωση της Διοίκησης για αποκατάσταση της οικολογικής ισορροπίας, όπου τονίζεται ότι «*δια της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ...θεσπίζεται υποχρέωσις των Κρατών μελών όπως, μεταξύ άλλων, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προς διαφύλαξιν, συντήρησιν και αποκατάστασιν των βιοτόπων και οικοτόπων*».

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η υπ.αριθμ. 5448/96 απόφαση του ΣτΕ, σχετικά με την προστασία αρχαιολογικών χώρων, με την οποία διαπιστώνεται η υποχρέωση της Διοίκησης να διαφυλάσσει την ιστορική και αρχαιολογική μορφή του ορμίσκου, όπου βρίσκεται αρχαιολογικός χώρος. Η νομολογία του Δικαστηρίου έχει παγίως κρίνει ότι, για τις περιοχές που χαρακτηρίζονται ως τόποι ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, ο σχετικός χαρακτηρισμός έχει συγκεκριμένες έννομες συνέπειες για τη Διοίκηση και συγκεκριμένα «*έχει ως αναγκαία συνέπεια το μη επιτρεπτό της αλλοιώσεως των μορφολογικών, αισθητικών και λοιπών στοιχείων της περιοχής τα οποία υπαγόρευσαν το χαρακτηρισμό αυτόν ...δεν είναι, κατ' αρχήν επιτρεπτή καμία επέμβαση ...που θα έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή των χαρακτηριστικών της περιοχής και την αλλοίωση του φυσικού της κάλλους, διότι τούτο μεν είναι προστατευτέο, ένεκα δε αυτού η περιοχή είναι λίαν ευπαθής*». Σχετική με την παρούσα υπόθεση είναι η υπ.αριθμ. 3146/98 απόφαση του ΣτΕ σχετικά με την εγκατάσταση πλωτής προβλήτας και εξέδρας σε τόπο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Στην υπόθεση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο προγραμματισμός τέτοιων έργων «*δέον να στηρίζεται εις πλήρως τεκμηριωμένην μελέτην λαμβάνουσαν υπ' όψιν αφ' ενός μεν το δημόσιον συμφέρον το οποίον τας επιβάλλει, αφ' ετέρου δε τας αρχάς προστασίας των παρακτίων και θαλασσίων οικοσυστημάτων τα οποία επηρεάζονται εξ αυτών, ήτοι τας αρχάς της διαφύλαξεως του αναγκαίου φυσικού κεφαλαίου, της αποφυγής βλάβης του τυχόν υπάρχοντος πολιτιστικού κεφαλαίου, του σεβασμού της γεωμορφολογίας και του φυσικού αναγλύφου των ακτών και της μικροτέρας δυνατής διαταράξεως των οικείων οικοσυστημάτων και της υδροδυναμικής των ακτών, συμπεριλαμβανομένου και του σεβασμού του αισθητικού κάλλους αυτών, το οποίον αποτελεί πολύτιμον οπτικόν πόρον*».

B. Η προστασία του αιγιαλού της λίμνης

Κρίσιμη για την παρούσα υπόθεση είναι η εφαρμογή του νόμου 2971/2001 για τον αιγιαλό και την παραλία, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 31 αυτού «*οι διατάξεις του νόμου αυτού για τον καθορισμό του αιγιαλού ...ως και οι διατάξεις για τη διοίκηση, διαχείριση και προστασία ...εφαρμόζονται αναλόγως και για τις όχθες, τις παλαιές όχθες και τις παράχθιες ζώνες των μεγάλων λιμνών...*», όπως βέβαια είναι η λίμνη Καστοριάς. Πράγματι, η Κτηματική Υπηρεσία Καστοριάς προέβη στη διαπίστωση αυθαιρέτων κατασκευών και στην επιβολή κυρώσεων - προστίμου για την κατασκευή της προβλήτας βάσει του άρθρου 29 του νόμου, καθώς η κρίσιμη κατασκευή προφανώς υποβαθμίζει και καταστρέφει τον αιγιαλό της λίμνης Καστοριάς, παρότι αυτός δεν έχει επίσημα οριοθετηθεί μέχρι σήμερα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ζητήσει την εφαρμογή του άρθρου 27 του ίδιου νόμου για την κατεδάφιση της προβλήτας ως κατασκευής που έχει ανεγερθεί «*χωρίς άδεια στον αιγιαλό ή την παραλία*». Η παράγραφος 6 του ίδιου άρθρου προβλέπει ειδικότερα την αρμοδιότητα του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, σε συνεργασία με την αρμόδια Τεχνική Υπηρεσία της οικείας Ν.Α., για τη διενέργεια της κατεδάφισης. Όπως, όμως, ήδη αναφέρθηκε, οι αρμόδιες υπηρεσίες δεν έχουν προχωρήσει στις επιβαλλόμενες ενέργειες για την αποκατάσταση του χώρου στο Διοσηλιό, προκειμένου να προστατευτεί το περιβάλλον και ειδικότερα ο αιγιαλός της λίμνης. Σημειώνεται, μάλιστα, ότι η ύπαρξη της προβλήτας προκαλεί συνεχείς προσχώσεις στον αιγιαλό και στο περιβάλλον του Διοσηλιού, με συνέπεια την περαιτέρω υποβάθμισή τους.

Σε κάθε περίπτωση, με βάση τα όσα αναπτόχθηκαν παραπάνω, είναι προφανές ότι δεν μπορεί νόμιμα να εκδοθεί άδεια για τη χρήση της προβλήτας βάσει της παραγράφου 9 του άρθρου 27 του Ν.2971/01, εφόσον δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις: αφενός, με την κατασκευή και χρήση της προβλήτας παραβιάζεται πλήθος διατάξεων, πολεοδομικών και περιβαλλοντικών για την προστασία της λίμνης ως οικοσυστήματος και τοπίου εξαιρέτου κάλλους, όπως εξηγείται ανωτέρω, αφετέρου, δεν συντρέχουν πλέον, μετά την έγκριση της οικείας ΕΠΜ, οι προϋποθέσεις για την έκδοση της άδειας.

Γ. Η ιδιαίτερη σημασία της κατάρτισης του οικείου Π.Δ. για την προστασία της λίμνης Καστοριάς

Από το νομικό καθεστώς προστασίας της λίμνης προκύπτουν ειδικές υποχρεώσεις των αρμοδίων νομαρχιακών και περιφερειακών υπηρεσιών να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα διαχείρισης του περιβάλλοντος της λίμνης, της προστασίας του τοπίου, καθώς και της πανίδας και χλωρίδας της περιοχής στην κατεύθυνση της πλήρους αποκατάστασης του περιβάλλοντος χώρου, ιδίως στην περιοχή του Διομηλιού. Επισημαίνεται, ότι σύμφωνα με την πρόσφατη υπ.αριθμ. 1785/2003 απόφαση του ΣτΕ, που αφορά περιοχή του Δικτύου ΦΥΣΗ 2000, έχει κριθεί σχετικά ότι *«μέχρι την κατάρτιση του κοινοτικού καταλόγου οι ενταχθέντες στον εθνικό κατάλογο τόποι απολαμβάνουν προστασίας, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση της ικανοποιητικής διατηρήσεώς τους, έως ότου συνταχθεί ο κατάλογος των τόπων κοινοτικής σημασίας και τύχουν προστασίας βάσει των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, και πάντως, αποκλείει την υποβάθμισή τους (πρβλ. απόφαση της 18-3-1999/Σ 166/1997, απόφαση της 7-12-1999/Σ 374/1998, απόφαση της 30-1-2002/Σ 103/2000 του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων)».*

Το ΥΠΕΧΩΔΕ έχει, πράγματι, προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την κατάρτιση του οικείου Π.Δ. για την προστασία της λίμνης, σύμφωνα με τις επιταγές της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, καταλυτική σημασία για την παρούσα υπόθεση έχει η έγκριση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης για την περιοχή της λίμνης ως περιοχής του δικτύου NATURA 2000 και η σύνταξη του εκ του νόμου 1650/86 προβλεπόμενου Προεδρικού Διατάγματος, όπως μας πληροφόρησε το ΥΠΕΧΩΔΕ, με το από 01.04.2003 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού. Μάλιστα, στο εν λόγω έγγραφο διευκρινίζεται ότι *«Σε ότι αφορά την περιγραφή του χώρου της αυθαίρετης προβλήτας και την τοποθέτηση επιγραφής «Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης»...όπως προκύπτει από την ήδη εγκριθείσα ΕΠΜ και το Σχέδιο Π.Δ. /τος που τη συνοδεύει, για τη συγκεκριμένη θέση δεν προβλέπονται οι παραπάνω επεμβάσεις».* Η επισήμανση αυτή επαναλαμβάνεται στο πρόσφατο, από 19.12.2003, έγγραφο της ίδιας Διεύθυνσης προς τη Ν.Α. Καστοριάς, όπου βεβαιώνεται εκ νέου ότι *«από την ήδη εγκριθείσα Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) και το σχέδιο Π.Δ./τος που τη συνοδεύει επί της οποίας γνωμοδότησε το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ν. Καστοριάς με την από 12.6.2003 απόφασή του, για την συγκεκριμένη θέση δεν προβλέπονται οι παραπάνω παρεμβάσεις».*

Με το ίδιο έγγραφο, ζητείται ενημέρωση της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΧΩΔΕ για τις ενέργειες της Ν.Α. *«ώστε να απομακρυνθούν οι αυθαίρετες κατασκευές»* και ειδικότερα ενημέρωση για *«συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του πρωτοκόλλου, καθώς και των εν γένει ενεργειών ...για την αποκατάσταση του λιμναίου οικοσυστήματος»*.

4. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις, ο Συνήγορος του Πολίτη προχώρησε στην έκδοση του παρόντος πορίσματος και προτείνει τις ακόλουθες ενέργειες με σκοπό την ορθή και πλήρη εφαρμογή της πολεοδομικής και περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην κρίσιμη περιοχή:

A. Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας και η Ν.Α. Καστοριάς οφείλουν να συνεργαστούν για την προώθηση των διαδικασιών κατεδάφισης της αυθαίρετης κατασκευής προβλήτας στο Διοσηλιό και αποκατάστασης του εκεί περιβάλλοντος χώρου και του αιγιαλού. Ειδικότερα, οι πιο πάνω υπηρεσίες οφείλουν να ανταποκριθούν άμεσα στο από 19.12.2003 ανωτέρω έγγραφο του ΥΠΕΧΩΔΕ και να ορίσουν συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των πρωτοκόλλων κατεδάφισης και των εν γένει ενεργειών τους για την αποκατάσταση του λιμναίου οικοσυστήματος.

B. Η Ν.Α. Καστοριάς, μέσω της Τεχνικής Υπηρεσίας της, οφείλει να εκπονήσει άμεσα την ειδική μελέτη για την απομάκρυνση των έργων, με παράλληλη αποκατάσταση του λιμναίου περιβάλλοντος, σύμφωνα με το από 01.05.2002 έγγραφο του ΥΠΕΧΩΔΕ, ανταποκρινόμενη έτσι στο αίτημα της Περιφέρειας και στις κατευθύνσεις - οδηγίες του οικείου Υπουργείου.

Γ. Η αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων οφείλει να εφαρμόσει με κάθε νόμιμο μέσο το άρθρο 73 παρ.14 του Ν.3028/2002 για την προστασία των αρχαιοτήτων, σύμφωνα με το οποίο *«Όπου στον παρόντα νόμο και γενικότερα στη νομοθεσία για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς προβλέπεται : α) ότι απαιτείται άδεια ή έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας ... μπορούν να εκδίδονται προσωρινώς μεν σήματα οριστικώς δε πρωτόκολλα με τα οποία διαπιστώνεται η πλήρωση των προϋποθέσεων από τις οποίες απορρέουν οι έννομες συνέπειες που προβλέπονται από το νόμο ή τις δυνάμει αυτού εκδιδόμενες ατομικές ή κανονιστικές πράξεις ...»*.

Υπενθυμίζεται, ότι αντίστοιχη διάταξη περί υποχρέωσης προηγούμενης έγκρισης από την αρμόδια Εφορεία περιλαμβάνεται στο ισχύον Π.Δ. για τη ΖΟΕ Καστοριάς.

Δ. Ο Δήμος Μακεδνών καλείται να συνδράμει τις αρμόδιες υπηρεσίες για την εφαρμογή των νομίμων κυρώσεων και ιδίως για την κατεδάφιση της παράνομης προβλήτας. Υπενθυμίζεται ότι ο Συνήγορος του Πολίτη είχε προτείνει στο από 26.04.02 έγγραφό του να εξετάσει ο Δήμος Μακεδνών *«σοβαρά τη συνεργασία του με το Δήμο Καστοριάς, από κάθε τεχνική και νομική άποψη, ώστε να αξιοποιήσει και αυτός το χώρο που χρησιμοποιείται ήδη για την επισκευή του πλοίου του Δήμου Καστοριάς»*.

Ε. Οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να μην επιτρέψουν τη χρήση της προβλήτας καθ' οιονδήποτε τρόπο και να αποτρέψουν κάθε περαιτέρω επέμβαση στο χώρο, καθώς μάλιστα επίκειται η ολοκλήρωση της κατάρτισης του Π.Δ. για τη λίμνη. Στο πλαίσιο αυτό, η αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία οφείλει να θέσει ως προτεραιότητα την οριοθέτηση της όχθης και παρόχθιας ζώνης / παλαιάς όχθης της λίμνης, όπως είχε ζητηθεί με το από 26.04.02 έγγραφο της Αρχής.

ΣΤ. Ενόψει όλων των ανωτέρω και ιδίως της ξεχωριστής σημασίας της λίμνης Καστοριάς ως προστατευόμενου οικοτόπου με μεγάλη ιστορική και αισθητική αξία, ο Συνήγορος του Πολίτη παρακαλεί τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ να επισπεύσουν τις διαδικασίες έκδοσης του οικείου Π.Δ., προκειμένου να επιταχυνθούν τόσο οι διαδικασίες αποκατάστασης του τοπίου, όσο και να αποθαρρυνθούν νέες παράνομες χρήσεις και αυθαίρετες ενέργειες από ιδιώτες ή δημόσιους φορείς.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ευελπιστεί στη θετική ανταπόκριση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών στις προτάσεις του παρόντος πορίσματος και παραμένει στη διάθεσή τους για κάθε σχετική πληροφορία.